

САЖЕТАК ПРОПИСА О ДАВАЊУ ОБАВЕЗНЕ МИЛОСТИЊЕ

<Српски – Serbian – صربي>

Абдул-Азиз б. Абдуллах б. Баз

Превод: Сеид Клица

Рецензија:

Ирфан Клица

Фејзо Радончић

رسالة موجزة في الزكاة

الشيخ عبد العزيز بن عبد الله بن باز

٤٥٤٢

ترجمة:

سعيد كليسا

مراجعة:

عرفان كليسا

فيزو رادونشيش

Сажетак прописа о зекату¹

У име Аллаха², Милостивог, Самилосног
Захвала припада Аллаху једином.
Благослов и мир нека су на последњег

¹ Зекат је арапска реч која у језичком смислу значи *чишћење, раст, напредовање*. У термилошком смислу зекат представља обавезно годишње издвајање милостиње, од стране онога који је у могућности, за потребе сиромашних и осталих категорија које су дефинисане верозаконом.

² Аллах је арапска реч која означава властито име Једног, Јединог, Истинског Бога који је јединствен у свему и није никакав назив за неког посебног Бога муслимана. Корен овог имена је у речи 'илах' која у арапском језику значи бог или божанство, било оно истинито или лажно. Додавањем одређеног члана 'Ел', добија се реч 'Ел-Илах' која је основа имена 'Аллах' којим се означава Један, Једини, Истински Бог који постоји, Створитељ и Господар свега, Једини Који заслужује да се обожава и Једини Кога Његови робови истински обожавају. Сва божанства мимо њега су лажна. Узвишени Бог у Исламу има мноштво лепих имена, а име Аллах упућује на сва остала Божија лепа имена. Хришћани и Јевреји који говоре арапским језиком исто тако Бога називају Аллах и то име користе у Библији.

посланика³, на његову породицу и асхабе (другове), а затим:

Доиста, оно што ме је мотивисало да напишем овај сажетак јесу савет и подсећање по питању обавезности зеката, а којег су многи муслимани олако схватили, не издвајајући зекат онако како је прописано, упркос његовој важности и то што је он један од пет стубова Ислама без којег грађевина Ислама не може да опстоји. Као што Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, каже:

“Ислам⁴ је изграђен на пет ствари: сведочењу да нема другог истинског

³ Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим, је последњи Божији посланик, након којег неће да буде посланика. (оп.реџ.)

⁴ Ислам је арапска реч која значи *преданост, покорност* (Узвишеном Богу). Етимолошки, изводи се из истог корена као и реч 'селама' која значи *мир*. У општем значењу Ислам није нека нова вера, већ је то једна те иста Истина коју је Узвишени Бог објављивао преко својих посланика сваком народу. У ужем значењу Ислам представља оно са чиме је Узвишени Бог послао последњег Божијег

бога осим Аллаха, и да је Мухаммед Његов роб и посланик, обављању намаза⁵, давању зеката, обављању хаџа (ходочашћа) и посту Рамазана.” (Бележе Ел-Бухари и Муслим)

Обавезност давања зеката је од најуочљивијих одлика Ислама и механизма који воде бригу о стварима (стању) муслимана, због мноштва користи које из тога прозилазе као и крајње потребе сиромашних муслимана за њим. Од користи давања зеката је учвршћивање

посланика, Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим. То је вера која је објављена целом човечанству.

⁵ Намаз (ар. Салат) се у језичком смислу односи на молитву или молбу (Богу). У терминолошком смислу намаз је посебан обред богослужења или обожавања који захтева одређене речи и покрете који су прецизно дефинисани. Намаз је, након сведочења да нема другог истинског бога осим Аллаха и да је Мухаммед Божији посланик и роб, други темељ Ислама без којег Ислам човека не може опстати. Он је веза између човека и његовог Господара и у њему се огледа човекова покорност Божијим наређењима. Обавезних намаза у току дана је пет који се клањају (обављају) у прецизно одређеном времену.

међубратске љубави између имућних и сиромашних, зато што се у душама рађа љубав према ономе ко јој учини добро.

Од многобројних користи зеката је и чишћење и оплемењивање душе, и удаљавање од тврдичлука и шкртости, као што племенити Кур'ан и указује на ово значење у говору Узвишеног Бога:

„Узми од добара њихових зекат, да их њиме очистиш и благословљеним их учиниш...” (Кур'ан, Ет-Тевба, 103)

Од тих користи је и навикавање муслимана на племенитост, великодушност и саосећајност са онима који су у потреби.

Од мноштва користи зеката је и постизање увећања благослова у иметку као и надокнаде од Аллаха за удељени иметак, као што Узвишени Бог каже:

„Што год ви уделите, Он (Бог) ће то да надокнади, Он најбоље опскрбљује.“ (Кур'ан, Саба', 39)

У веродостојној предаји од Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, стоји:

„Узвишени Аллах каже: 'Сине Адамов удели биће ти удељено...'"
(Бележе Ел-Бухари и Муслим)

Постоје и многе друге користи поред споменутих.

У исто време, онима који шкртаре и ускраћују зекат прети се жестоком казном. Узвишени Бог каже:

„Онима који злато и сребро гомилају и не троше га на Божијем путу – наговести болну патњу на Дан кад се оно у ватри пакленој буде усијало, па се њиме чела њихова и слабине њихове и леђа њихова буду жигосала. 'Ово је оно што сте за себе згртали; искусите зато

казну за оно што сте гомилиали.’”
(Кур'ан, Ат-Тевба, 34-35)

Тако да сваки иметак на који се не даје зекат бива попут блага које се гомила и њиме ће његов власник да се кажњава на Судњем дану, а на шта указују и речи Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, у веродостојној предаји у којој каже:

“Сваком власнику злата и сребра, који не буде извршавао њихова права, тј. давао на њих зекат, на Судњем дану ће то благо да се претворити у плоче, које ће да се усију у пакленој ватри и њима ће да се жигосу његове бутине, чело и леђа. Кад год се спале, поново ће да се створе, у Дану који ће да траје педесет хиљада година. И то кажњавање ће да траје све док се не заврши пресуда људима. Након тога ће да угледа своје коначно боравиште:

Ценнет (Рај) или Ватра (Пакао)”. (Бележи Муслим)

Затим је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, споменуо власника камила, крава и оваца који не даје зекат на њих и обавестио нас да ће њима да буде кажњаван на Судњем дану.

У веродостојном хадису⁶ Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао:

„Коме Бог буде дао иметак, па на њега не буде давао зекат, на Судњем дану ће тај иметак да му се претвори у змију, без длака на глави, са две црне мрље изнад очију, која ће да га дави. Узеће га за крајеве уста и рећи му: 'Ја

⁶ Хадис у језичком смислу значи *говор, казивање, приповедање*. У термилошком смислу хадис је синоним за суннет и означава све оно што је пренесено од Божијег посланика Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, његове речи, пракса, прећутно одобравање, морално-етичке особености или животопис.

сам твој иметак, ја сам твоје благо!⁷,
затим је Божији Посланик, нека су Божији
благослов и мир над њим, проучио
следећи кур'ански одломак:

**“Нека они који шкртаре у оном
што им Аллах из обиља Свога даје
никако не мисле да је то добро за њих;
не, то је зло за њих. На Судњем дану
биће им о вратовим обешено оно чиме
су шкртарили...”**⁸

Давање зеката је обавезно на четири
врсте иметка:

- на оно што расте из земље од
плодова и зрневља,
- на стоку која је пуштена на
самосталну испашу (па власник
нема никаквих обавеза у
погледу хране)
- на злато и сребро,

⁷ Бележи Ел-Бухари.

⁸ Кур'ан, Али-Имран, 180.

□ и на трговачку робу.

За сваку од ових четири врсте постоји одређен нисаб⁹, и не обавезује се зекат у оном што је мање од тога.

Нисаб на оно што расте из земље и на зрневље је 5 евсука (запреминска мера), а један евсук је 60 са'а, (узимајући у обзир са'а Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим), тако да је величина нисаба датула, грожђица, пшенице, пиринча и јечма и производа попут ових, око 300 са'а, а један са'а има 4 прегршта, тј. 4 шаке човекове руке умерене величине ако су његове руке обе напуњене.

Ако се усеви и житарице натапају природним путем без трошкова, као нпр., помоћу кише, река, извора и слично, обавеза је да се издвоји дестина, а ако се

⁹ Нисаб је одређена вредност или количина имовине која треба да се поседује током годину дана да би подлежала обавези зеката.

натапа својим залихама, и уз утрошак сопствених средстава као што је воденицама и машинама (пумпама) за воду, и сл. томе, даје се петина, као што је потврђено у веродостојном хадису од Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим.

Што се тиче нисаба на профитабилну стоку од камила, крава и оваца, детаљно је појашњен у веродостојним хадисима од Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, па онај који жели да сазна више о томе може да пита учене, а што бисмо, да овим писањем нисмо циљали сажетак, поменули ради употпуњења користи и детаљног образложења.

Нисаб (тј. најмања количина иметка на коју је обавеза дати зекат) сребра је око 595 грама.

Нисаб злата је двадесет мискала, а у грамима око деведесет и два грама злата.

Обавеза је оном ко поседује нисаб једног од њих или нисаб њих заједно, дати четрдесети део тога (тј., 2.5%) ако прегодини не силазећи, притом, испод вредности нисаба. Такође, зарада прати (основу) нисаб те се не захтева да прегодини, као и што се младунчад стоке која достиже нисаб урачунавају са одраслом стоком при вађењу зеката.

Исти пропис као злато и сребро имају и папирне новчанице (новац) којим народ послује у данашњем времену свеједно звали се дирхеми, динари или долари. Ако њихова вредност достигне нисаб сребра или злата затим прегодини, обавезено је издвајање зеката.

Новцу се придружује женски накит од злата или сребра, па ако достигне

вредност нисаба и прегодини обавеза је на њега дати зекат. Такође, ако је намењен за коришћење или зајам, према јачем мишљењу исламских учењака, на основу општег значења хадиса Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, у којем каже:

**“Сваком власнику злата и сребра, који не буде извршавао њихова права, тј. давао на њих зекат, на Судњем дану ће то благо да се претворити у плоче, које ће да се усије у пакленој ватри и њима ће да се жигосе његове слабине, чело и леђа. Кад год се спале, поново ће да се врате у Дану који ће да траје педесет хиљада година. И то кажњавање ће да траје све док се не заврши пресуда људима. Након тога ће да угледа своје коначно боравиште: Ценнет (Рај) или Ватра (Пакао)”.
(Бележи Муслим)**

Такође, преноси се да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, једне прилике видео две златне наруквице на руци једне муслиманке и упитао је: **“Дајеш ли зекат на ово?”**, ”Не дајем”, одговорила је. **“Да ли би волела да ти Бог на Судњем дану ове две наруквице замени наруквицама од ватре?”**, упитао је. Жена их је одмах скинула и ставила пред Божијим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, рекавши: **“Ове две наруквице дајем да се уделе као милостиња!”** (Бележи Ебу Давуд и Несаи)

Преноси се да је Умму Селеме, Бог био задовољан њом, носила накит од злата и сребра па је Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, упитала: **“Божији Посланиче, је ли ово нагомилано злато и сребро споменуто у Кур'ану? Он је одговорио: Ако достигне количину да се на њега мора дати зекат, дај зекат и**

онда није нагомилано злато и сребро.”¹⁰

Као и многи други хадиси истог значења.

Што се тиче трговачке робе то је роба којом особа тргује ради остваривања користи. Обрачунава се на крају године и даје се четрдесетина или 2,5% од укупне вредности, без обзира да ли је укупна вредност слична њеној цени, или је већа или је мања. И то на основу хадиса од Семуре, Бог био задовољан њим, у којем каже:

“Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, нам је наредио да издвајамо зекат на оно са чим тргујемо.”¹¹

Ту спадају и земљишта и грађевине намењене за продају, зграде, аута, пумпе за воду и остале сличне врсте робе

¹⁰ Бележи Ебу Давуд.

¹¹ Бележи Ебу Давуд.

намењене за продају. Што се тиче зграда које су намењене за изнајмљивање (становање) а не за трговину, онда се зекат даје на зараду која прегодини, у супротном зекат није обавезан, јер нису намењене за трговину. Тако је и са приватним и превозним аутомобилима, на њих није обавезан зекат ако нису били намењени за трговину, већ их је власник купио за коришћење. А ако власник превозног аута заради новац који достиже нисаб, онда је зекат обавезан ако прегодини, без обзира да ли је био намењен за трошак, женидбу, куповину некретнина, или враћање дуга, и слично, на основу већине правних доказа који обавезују давање зеката у случајевима сличним овом.

По исправном мишљењу исламских учењака дуг не спречава обавезност зеката као што је већ наведено.

Тако је и са иметком сирочади и малоумника. Обавезује се зекат, по мишљењу већине, ако достигне нисаб и прегодини, и обавеза је на њиховим старатељима давање зеката (с намером давања) за њих након употпуњења године, због општег значења доказа, као што је дошло у говору Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, којег преноси Муаз, Бог био задовољан њим, када га је послао становницима Јемена:

„Аллах је њима учинио обавезним садаку (зекат) која се узима од њихових имућних и даје сиромасима међу њима.“¹²

Зекат је Божије право тако да ником није дозвољено да га даје оном ко га не заслужује, нити да тиме жели придобијање користи за себе или

¹² Бележи Ел-Бухари.

отклањање штете, нити да њиме штити свој иметак или да се њиме штити од критике других и чува глас о себи. Већ је обавеза муслиману да зекат даје онима који га заслужују, из разлога што је зекат за њих намењен (не из другог мотива), и да давање буде пропраћено са великодушношћу и искреношћу и ради Узвишеног Бога, не би ли човек испунио своју обавезу и заслужио обилну награду и надокнаду.

А Бог, слављен нека је Он, појашњава у својој племенитој Књизи категорије оних којим зекат припада. Узвишени Бог каже:

“Зекат припада само сиромасима и невољницима, и онима који га скупљају, и онима чија срца треба придобити, и за откуп из ропства, и презадуженима, и у сврхе на Божијем путу, и путнику-намернику. Аллах је одредио тако! - А

Аллах све зна и мудар је.” (Кур'ан, Ат-Тевба, 60)

У завршетку овог племенитог кур'анског одломка су ова два узвишена Божија имена. Аллах, слављен нека је Он, подсећа своје робове да Он, Слављени зна стање својих робова и оне међу њима који заслужују да им се удели од оних који то не заслужују, и да је Он мудар у оном што прописује као и у својим одредбама, те да свакој ствари даје одговарајуће јој место. А тајне Његове мудрости некада буду скривене и нејасне одређеном делу људи не би ли се покорили и били задовољни оним што им се прописује.

Аллаха молимо да нама и свим муслиманима подари разумевање у вери и искреност у делима, натецање у оном што Га чини задовољним, и спас од оног што изазива његов гнев и срџбу. Он, заиста све чује и Он је близу. И нека је Божији благослов на његову слугу и Посланика Мухаммеда, на његову породицу и његове другове.

